

Zespół Szkoły Podstawowej i Przedszkola w Tumlinie

PRZEDSZKOLNY I SZKOLNY PROGRAM WYCHOWANIA DO WARTOŚCI

„100% wartości w obliczu pandemii Covid-19 i wojny na Ukrainie”

Program ten jest kontynuacją powstałego w 2019 roku programu PRZEDSZKOLNY I SZKOLNY PROGRAM WYCHOWANIA DO WARTOŚCI „100% wartości na 100-lecie szkoły”.

Program ma za zadanie wspomagać pracę dydaktyczno- wychowawczo - opiekuńczą nauczycieli. Jest uzupełnieniem szkolnego Programu wychowawczo- profilaktycznego.

Program powstał w odpowiedzi na jeden z podstawowych kierunków realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2022/2023 – *„Wychowanie zmierzające do osiągnięcia ludzkiej dojrzałości poprzez kształtowanie postaw ukierunkowanych na prawdę, dobro i piękno, uzdalniających do odpowiedzialnych decyzji”*.

Program został napisany na potrzeby awansu zawodowego na stopień nauczyciela dyplomowanego. Uzyskał pozytywną opinię Rady Pedagogicznej i został zatwierdzony do realizacji na posiedzeniu w dniu 25.08.2022r.

Opracowanie:
mgr Małgorzata Bekier-Bochenek

Tumlin 2022

1. Podstawa prawna

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. 1997 nr 78 poz. 483 ze zm.).
2. Konwencja o prawach dziecka, uchwalona przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych 29 listopada 1989 r., ratyfikowana przez Polskę 30 kwietnia 1991 r.- art. 3, 19, 28, 33.
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej.
4. Ustawa z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz.U. 2018 poz. 967 ze zm.).
5. Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. 2018 poz. 59, 949).
6. Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz.U. 2016 poz. 1457 i 1560).
7. Rozporządzenie MEN z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno- pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2017, poz. 1591 z późn. zm.).
8. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 4 września 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz.U. z 2020 r. poz. 910 i 1378).
9. Statut szkoły/Statut Przedszkola.
10. Program wychowawczo – profilaktyczny Szkoły Podstawowej w Tumlinie.
11. Kierunki polityki oświatowej MEN na rok szkolny, 2019/2020, 2021/2022, 2022/2023.

Zadania przedszkola i cele kształcenia ogólnego z podstawy programowej z 2017 roku w odniesieniu do wartości

Przedszkole

Kreowanie, wspólne z rodzicami, różnymi środowiskami, organizacjami i instytucjami, sytuacji prowadzących do poznania przez dziecko wartości i norm społecznych, których źródłem jest rodzina, grupa w przedszkolu, inne dorosłe osoby, w tym osoby starsze, oraz rozwijania zachowań wynikających z wartości możliwych do zrozumienia na tym etapie rozwoju.

Szkoła podstawowa

Wprowadzanie uczniów w świat wartości, w tym ofiarności, współpracy, solidarności, altruizmu, patriotyzmu i szacunku dla tradycji, wskazywanie wzorców postępowania i budowanie relacji społecznych (rodzinnych, przyjacielskich), sprzyjających bezpiecznemu rozwojowi ucznia.

Szkoła podstawowa uczniowie niepełnosprawni

Uczeń zaradny w życiu codziennym, adekwatnie do indywidualnego poziomu sprawności i umiejętności oraz uczeń z poczuciem godności własnej i możliwością decydowania o sobie.

2. Założenia programowe

Zakres podejmowanych w programie treści pozwoli prowadzić celowe działania zmierzające do zrozumienia sensu wartości, uznania je za jedyne i słuszne w codziennych kontaktach z innymi i postępowania w zgodzie z nimi. By w pełni zrealizować proponowane działania zawarte w programie, należy w jego wdrażanie włączyć rodziców. W związku z tym rodzice winni być zaznajomieni z treściami programu, bo tylko przy ich zaangażowaniu mamy szansę wychować dzieci na wrażliwych, mądrych i odpowiedzialnych ludzi. Jeśli wspólnie zadamy o zaspokojenie potrzeb psychicznych, poznawczych i moralnych dzieci, pomożemy im w budowaniu systemu wartości i jednocześnie mamy szansę nauczyć je jak stać się wzorem właściwych postaw i zachowań. Budowanie systemu wartości to budowanie mocnego charakteru dziecka i utrwalanie dobrych nawyków, które jest najważniejszym zadaniem rodziców, a następnie wychowawców. Wyuczone wartości stanowią podłoże do kształtowania się charakteru dziecka i wpływają na jego przyszłe funkcjonowanie w społeczeństwie.

Program będzie realizowany przez cały rok szkolny 2022/2023. Koncentruje się na szczegółowym poznaniu przyjętych wartości. W każdym miesiącu na lekcji wychowawczej będzie wprowadzana, poznawana i omawiana wybrana wartość. Nauczyciele poszczególnych edukacji/przedmiotów będą w sposób zaplanowany realizować związane z nią zadania, ćwiczenia, wyzwania, konkursy. Każda klasa poprzez zaangażowanie i czynny udział w programie ma szansę stać się **KLASĄ Z WARTOŚCIAMI**.

I. PRZYJAŹŃ – wrzesień

II. SZACUNEK – październik

III. PATRIOTYZM - listopad

IV. TRADYCJA – grudzień

V. ZDROWIE – styczeń

VI. WOLNOŚĆ-ODPOWIEDZIALNOŚĆ - luty

VII. KREATYWNOŚĆ – marzec

VIII. ODWAGA – kwiecień

IX. RODZINA/MIŁOŚĆ – maj

X. WIARA WE WŁASNE MOŻLIWOŚCI – czerwiec

W obliczu wydarzeń związanych z wybuchem pandemii Covid-19 oraz wojny na Ukrainie (24.02.2022) spośród wartości omawianych i realizowanych na przestrzeni roku szkolnego

2022/2023 na szczególną uwagę zasługują: **PATRIOTYZM, WOLNOŚĆ, ZDROWIE I RODZINA.**

Problematyka wolności należy istotnie do najważniejszych zarówno w nauce, jak i w całokształcie egzystencji człowieka jako istoty rozumnej. Wolność to słowo, które znaczy dla każdego człowieka zupełnie coś innego i wywołuje różne skojarzenia, ale jedno jest pewne – wolność, to dla nas jedna z najważniejszych wartości w życiu. Tylko ten, kto jest wolny, może być naprawdę szczęśliwy. Musimy jednak pamiętać, że wolność daje nam możliwość wyboru, za który stajemy się odpowiedzialni. W Deklaracji Praw Człowieka i Obywatela z 1789 roku zapisano, że „wolność polega na czynieniu tego wszystkiego, co nie szkodzi drugiemu”. Historia naszego Narodu, Narodów Europy i świata jest najlepszą ilustracją problematyki wolności.

Od zarania dziejów, zdrowie było zawsze jedną z najważniejszych wartości, o które zabiegał człowiek. Pomimo upływu czasu nic w tym względzie się nie zmieniło. Zdrowie stanowi podstawę do osiągnięcia celów życiowych, realizacji zamierzeń, pragnień i ambicji. W obliczu pandemii Covid-19, ta wartość została szczególnie dostrzeżona i doceniona.

Rodzina zajmuje centralne miejsce w każdym społeczeństwie. Nie jest istotne, czy ma charakter formalny – zinstytucjonalizowany czy nie. Rodzina kształtuje nas od naszych najwcześniejszych dni. To właśnie głównie dzięki niej zostają nam wpojone pewne elementarne zasady socjalno-społeczne, moralne, etyczne czy religijne. Rodzina ma największy wpływ na światopogląd człowieka w pierwszym okresie jego życia. Rodzice i rodzeństwo są dla nas początkowo niepodważalnymi autorytetami, które dopiero później kwestionujemy i staramy się odnieść do własnych doświadczeń i przemyśleń. Rodzina to więc rodzaj bazy, fundamentu, na którym kształtuje się nowy człowiek.

3. Główny cel programu

Celem głównym programu jest docenienie i wdrożenie poznanych wartości w życie codzienne społeczności szkolnej od przedszkola poprzez wszystkie klasy szkoły podstawowej.

4. Cele szczegółowe

- kształtowanie u dzieci osobowości i pozytywnych wzorców;
- wypełnianie dzieciom wolnego czasu wartościowymi formami;
- wychowanie przez sztukę, kultywowanie tradycji;
- rozbudzanie wrażliwości artystycznej;
- promocja i rozwój talentów, sukcesy wychowanków;

- poznawanie historii własnego narodu i innych;
- nawiązywanie kontaktów i budowa więzi opartych na przyjaźni, zrozumieniu, tolerancji, otwartości;
- integracja uczestników zajęć, integracja środowiska lokalnego;
- nawiązanie współpracy między placówkami w **gminie Zagnańsk** a także w Kielcach, powiecie kieleckim, województwie świętokrzyskim oraz placówkami z innych województw.

5. Metody i formy osiągnięcia założonego celu

- mini wykłady na lekcjach wychowawczych;
- rozmowy/działania kierowane na lekcjach z poszczególnych przedmiotów;
- rozmowy indywidualne z uczniem poza lekcjami;
- prelekcje/szkolenia dla rodziców;
- konkursy literackie i plastyczne
- oglądanie filmów;
- inscenizacje/apele;
- zawody sportowe;

6. Formy sprawozdawcze

- wystawy prac
- gazetki szkolne
- informacje na stronach internetowych
- informacje od partnerskich placówek

7. Realizatorzy

Do realizacji Programu został powołany koordynator wraz z zespołem wspierającym. Realizatorami programu są wszyscy nauczyciele Szkoły Podstawowej i Przedszkola w Tumlinie. Do współpracy zaproszone zostaną także różne instytucje, przedszkola i szkoły.

8. Ewaluacja

W czerwcu 2023 r. zostanie przeprowadzona ewaluacja realizacji Programu. Wyniki zostaną przedstawione Radzie Pedagogicznej na zebraniu podsumowującym rok szkolny 2022/2023.

- Program „100% wartości w obliczu pandemii Covid-19 oraz wojny na Ukrainie” będzie na bieżąco podlegał systemowi monitorowania i modyfikowania.
- Poziom osiągniętych przez dzieci umiejętności doceniania wartości badany będzie przez nauczycielki poszczególny grup (przedszkole, edukacja wczesnoszkolna, szkoła podstawowa) poprzez bieżące obserwacje w czasie zajęć, przerw, wycieczek, zabaw, analizę wytworów dziecięcych (rysunki, karty pracy dostosowane do wieku i możliwości dzieci).
- Do przeprowadzenia ewaluacji posłuży również:
  - udział dzieci w konkursach z edukacji wartości;
  - udział innych instytucji, placówek szkół, przedszkoli w programie;
  - zapis w dokumentacji szkoły/przedszkola (dzienniki zajęć).

WARTOŚCI I ZADANIA

PRZYJAŹŃ

(zadania należy dobrać do szczebla edukacji przedszkole, edukacja wczesnoszkolna, klasy IV-VIII lub zrealizować inne zadanie wg własnego pomysłu)

1. Zabawa ruchowa ze śpiewem „ Mam serduszko przyjacielskie”

(na melodie „Mam chusteczkę haftowaną”)

Mam serduszko przyjacielskie, które dobro czyni,
Wszystkich lubię i szanuję, wszystkich obdaruję.
Z tobą „piątka”, z tobą „żółwik”, z tobą się przytulę,
A do tańca teraz Ciebie, Ciebie upatruję.

2. „Drzewo przyjaźni” Każdy uczeń pisze na szablonie liścia dowolny cytat o przyjaźni, podpisuje go imieniem i nazwiskiem, klasą. Z zebranych „wartościowych liści” zróbcie w klasie lub na korytarzu szkolnym drzewo przyjaźni.

3. Piosenka „Piosenka o przyjaźni” Mała Orkiestra Dni Naszych (YouTube) Nauczcie się tej piosenki lub innej traktującej o przyjaźni. Można nagrać filmik.

1. Jednych lubimy mniej, a innych bardziej

A jeszcze innych na świecie najbardziej

Jest jeszcze ktoś z nieba nam dany

To nasz przyjaciel kochany

Ref. Przyjaźń to wielkie drzewo

Co chroni nas przed ulewą

Przyjaźń, roślinka mała   x2

Co bez opieki nie działa

2. Bo z przyjacielem złe chwile przetrzymasz

On cię przytuli, za rękę potrzyma

On jest lekarstwem na wszystkie kłopoty

Kruszy bariery, tęsknoty

Ref. Przyjaźń to wielkie drzewo

Co chroni nas przed ulewą

Przyjaźń, roślinka mała   x2

Co bez opieki nie działa

3. Zazdroszczą ludzie, koledzy, sąsiedzi

Tej jednej duszy, co w ciałach dwóch siedzi

Bo to jest anioł, do nieba drabina

Przyjaciel jest jak rodzina

Ref. Przyjaźń to wielkie drzewo

Co chroni nas przed ulewą

Przyjaźń, roślinka mała   x2

Co bez opieki nie działa

4. Jednych lubimy mniej, a innych bardziej

A jeszcze innych na świecie najbardziej

Jest jeszcze ktoś z nieba nam dany

To nasz przyjaciel kochany

Ref. Przyjaźń to wielkie drzewo.....

4. Wybory do Szkolnego Samorządu Uczniowskiego Kandydat w swojej prezentacji odnosi się do wybranej przez siebie wartości.

5. „Miś 100% przyjaciel” organizacja Światowego Dnia Pluszowego Misia (25 listopada).

Zorganizowanie dnia w przedszkolu celem wdrożenia wartości przyjaźni i odpowiedzialności. Opcjonalnie zajęcia otwarte dla rodziców. Zaproszenie 2/3 mam, zaangażowanie ich w realizację dnia misia (karmienie dzieci-misiów miodem, prowadzenie misiowego quiz, przygotowanie lukru do ozdobienia ciasteczek, rysowanie misia z zamkniętymi oczami).

Misiowy quiz Dzielimy rodziców i dzieci na 2 grupy. Każda grupa będzie mogła zdobyć punkty, jeśli udzieli prawidłowej odpowiedzi na wylosowane pytanie.

*Niech każda grupa wymieni jak najwięcej bajkowych misiów – Miś Puchatek, Miś Uszatek, Miś Panda, Miś Paddington, Miś Yogi, Miś Coralgol, Gumisie, Niedźwiedź z Maszy

*Co misie lubią jeść najbardziej – miód

* Wymień trzech przyjaciół Kubusia Puchatka – Prosiaczek, Tygrysek, Kangurzątko, Krzyś, Kłapouchy

* Z czego Gumisie produkują swój sok – z gumijagód

* Jak nazywa się las, w którym mieszka Puchatek – Stumilowy Las

* Który z misiów żywi się bambusami i mieszka w Chinach– Panda

* Jak nazywa się zimowe legowisko niedźwiedzia brunatnego – gawra

* Jaki niedźwiedź żyje w Tatrach – niedźwiedź brunatny

SZACUNEK

(zadania należy dobrać do szczebla edukacji przedszkole, edukacja wczesnoszkolna, klasy IV-VIII lub zrealizować inne zadanie wg własnego pomysłu)

ZACZYNA SIĘ OD NAJPROSTSZYCH SŁÓW: DZIEŃ DOBRY, DO WIDZENIA, DZIĘKUJĘ, PROSZĘ, PRZEPRASZAM (klasa z wartościami, posługuje się tymi słowami).

1. Tytuł książki „12 ważnych opowieści, polscy autorzy o wartościach”. Przeczytanie dzieciom opowiadania „Szacunek czyli udko kurczaka” – lekcja w bibliotece lub w klasie.

Powiedz co w opowiadaniu „Szacunek, czyli udko kurczaka” Pawła Beręsewicza wzruszyło cię lub zasmuciło?

Przykład: Wzruszający moment, to ten kiedy kucharka dała Szamidowi udko kurczaka, bo wiedziała, że Czeczeńcy nie jadają wieprzowiny.

Smutne jest to, że Szamid wraz z mamą byli uchodźcami z Czeczeni i musieli żyć w ośrodku dla uchodźców.

2. Piosenka „Dobre zwyczaje” (YouTube) (śl. Cz. Janczarski, muz. W. Szpilman)

1. Słonko ma bardzo dobre zwyczaje

dzień dobry mówi, gdy rano wstaje.

Dzień dobry, dzień dobry, dzień dobry wam

sto jasných promyków każdemu dam.

2. Gdy srebrny deszczyk spadnie dokoła:

„Dziękuję” - szumią zboża i zioła.

Dziękuję, dziękuję za krople ros,

już czekał na deszczyk kwiatek i kłos.

3. Gdy słonko chmura, przykryje siwa,

mówi przepraszam, potem odpływa.
Przepraszam, przepraszam to tylko żart,
po niebie mnie gonił wesoły wiatr.

4. Słonko dzień cały po niebie chodzi.
„Dobranoc” mówi kiedy zachodzi.
Dobranoc, dobranoc, zbudzę was znów,
a teraz dobranoc, przyjemnych snów.

3. „Piosenka o szacunku dla innych” Mała Orkiestra Dni Naszych (YouTube)

Szanowny słuchaczu możesz mi uwierzyć
Ludziom się po prostu szacunek należy
Czy lat mają dużo, czy też mało latek
I czy ktoś jest święty, czy to jest gagatek.

Pokochaj bliźniego!
- pokochaj bliźniego!
Małego, wielkiego!
- małego, wielkiego!
Młodego, starego!
- młodego, starego!
Jak siebie samego!
- jak siebie samego!

Taba daj, taba daj daj daj.
Taba daj da daj
Taba daj, taba daj daj daj.
Daj taba daj
Gdy nie ma na świecie dla starszych szacunku
To nie ma dla młodych w przyszłości ratunku
I są na to całkiem niezbite dowody
Że nie będziesz wiecznie przepiękny i młody.

Pokochaj bliźniego!
- pokochaj bliźniego!
Małego, wielkiego!
- małego, wielkiego!
Młodego, starego!
- młodego, starego!
Jak siebie samego!
- jak siebie samego!

Taba daj, taba daj daj daj.
Taba daj da daj
Taba daj, taba daj daj daj.
Daj taba daj

Niech widzą rodzice, babcie i dziadziusie
Niech widzi staruszka, pani w autobusie
Że twoja życzliwość i grzeczność ma siłę
Nie czynisz innemu, co tobie nie miłe.

Pokochaj bliźniego!
- pokochaj bliźniego!
Małego, wielkiego!
- małego, wielkiego!
Młodego, starego!
- młodego, starego!
Jak siebie samego!
- jak siebie samego!

Taba daj, taba daj daj daj.
Taba daj da daj
Taba daj, taba daj daj daj.
Daj taba daj

Szanowny słuchaczu możesz mi uwierzyć
Ludziom się po prostu szacunek należy
Czy lat mają dużo, czy też mało latek
I czy ktoś jest święty, czy to jest gagatek.

Pokochaj bliźniego!
- pokochaj bliźniego!
Małego, wielkiego!
- małego, wielkiego!
Młodego, starego!
- młodego, starego!
Jak siebie samego!
- jak siebie samego!

4. „Co nas łączy, co nas dzieli” – przeprowadzenie lekcji wychowawczej uświadomienie, że każdy zasługuje na szacunek (rodzice, dziadkowie, nauczyciele, pani w sklepie, sąsiadka, koleżanka). Zwrócenie uwagi na osoby starsze, niepełnosprawne – akceptacja. Przypomnienie o prawach zwierząt – **ZBIÓRKA KARMY DLA ZWIERZĄT ZE SCHRONISKA.**

5. „Dzień Pupila” – nawiązanie do tematu przyjaźni.

Działania na ten dzień:

1. Dzieci, które mają psa lub kota przebierają się (np.. malują twarz) za te zwierzątka, przyczepiają sobie etykietę z ich imieniem. Tak chodzą cały dzień. Uczestniczą w quizie, grach i zabawach tematycznych.
2. Dzieci, które mają chomika, świnkę morską, szczurka, myszkę itp. mogą przynieść je w klatce do szkoły (za zgodą rodziców). „Wykorzystujemy” te stworzenia do zajęć (opis, opowiadanie, przeliczanie).
3. Robimy tego dnia zbiórkę karmy dla kotów, psów do schroniska.

6. Ćwiczenie 1 „Przedmiot kontra człowiek”

Na stole, biurku połów dowolny przedmiot. Informujemy, że porozmawiamy, czym się różni człowiek od przedmiotu. Możesz podzielić uczniów na 4 grupy. Pierwsza i druga mają za zadanie stworzyć listę cech przedmiotu. Trzecia i czwarta grupa tworzą listę cech człowieka. Możesz też zamiast pracy w

grupach przeprowadzić wspólną burzę mózgów, a pomysły spisać na tablicy. Podsumowując zwróć uwagę, na to, że człowiek ma uczucia i emocje, swoje prawa, godność. Od tego, jak podchodzimy, jak traktujemy drugiego człowieka zależy, czy zbudujemy z nim dobre, pozytywne relacje.

7. Ćwiczenie 2. „ Jabłoń i cierń” – którym drzewem chce być nasza klasa

Narysuj na tablicy lub kartonie dwa drzewa.

Korzenie pierwszego drzewa cierniowego podpisane są słowami: wulgarny język, przemoc słowna, wyśmiewanie, kpiny, plotkowanie, odtrącanie, hejt w Internecie, krytykowanie ubioru, poniżanie.

PRZEDMIOT	CZŁOWIEK
• nie słyszy	• słyszy
• nie czuje bólu	• czuje ból fizyczny i psychiczny, czuje zapachy, temperaturę
• nie ma wolnej woli	• ma wolną wolę
• nie może się poruszać	• może się poruszać
• potrzebuje specjalnego napędu (zasilanie, energia)	• ma uczucia i emocje np. kocha, boi się, raduje, złości
• nie może o sobie decydować	• może o sobie decydować
• nie może mówić	• może mówić
• nie może protestować	• może protestować
• nie ma wpływu na to, co się z nim dzieje	• ma wpływ na to, co się z nim dzieje

Poproś uczniów, aby określili, co może wyrosnąć z takich korzeni. Ważne jest, żeby na rysunku znalazły się następujące słowa: samotność, cierpienie, ból, strach, smutek, przemoc, brak wiary we własne siły, niemoc, wrogość, wzajemna niechęć, rozpad relacji, kłótnie, samotność, problemy w nauce, pielęgnowanie uraz, konflikty.

Następnie przejdź do rysunku drugiego drzewa – jabłoni. Jej korzenie to: język wolny od przemocy, język szacunku, pomoc, zgoda, cierpliwość, życzliwość, współpraca, wdzięczność, akceptacja, tolerancja, serdeczność, wspólne spędzanie czasu, przebaczenie, wyrozumiałość. Poproś uczniów, aby określili, co może wyrosnąć z takich korzeni. Ważne jest, aby na rysunku znalazły się następujące słowa: szacunek, przyjaźń, koleżeństwo, współpraca, uznanie, szczęście, spokój, dobre samopoczucie, radość, szczęście, chęć do działania, dobre relacje, energia, pozytywne myślenie, przyjazna atmosfera, życzliwość, bliskość, zrozumienie, poczucie wartości, kreatywność. Dyskusja nt. tego, który obraz wybierają i dlaczego? Jakich owoców chcieliby kosztować w swoim życiu? Jak chcieliby być postrzegani, jako klasa: krzew cierniowy czy jabłoń?

PATRIOTYZM

(zadania należy dobrać do szczebla edukacji przedszkole, edukacja wczesnoszkolna, klasy IV-VIII lub zrealizować inne zadanie wg własnego pomysłu)

Celem wychowania patriotycznego jest kształtowanie u uczniów poczucia przynależności do społeczności szkolnej, środowiska lokalnego, regionu, kraju. Najważniejszym w tym zakresie zadaniem szkoły jest uświadomienie uczniom, że wspólnoty takie jak: rodzina, środowisko lokalne i ojczyzna stanowią wielką wartość w życiu każdego człowieka i że każdy ma wobec tych wspólnot obowiązki.

1. Zorganizowanie akademii szkolnej o tematyce patriotycznej pod hasłem „100% WARTOŚCI NA 102 ROCZNICĘ ODZYSKANIA NIEPODLEGŁOŚCI”. Nawiązanie do sytuacji na Ukrainie.

2. Szkolny konkurs pieśni patriotycznej „100% WARTOŚCI NA 102 ROCZNICĘ ODZYSKANIA NIEPODLEGŁOŚCI”.

3. „Polska” – wiersz z dawnego elementarza LITERY (str. 91)

Polska to Twój dom.
Wichry ze wszech storn

przez tysiąc lat
nie zmożły go.

Teraz trzeba sił,
Teraz trzeba serc,
Aby w domu Twym
Szczęście było i chleb.

4. Plakat o tematyce patriotycznej – moja Ojczyzna, moja wieś, moja szkoła, moja rodzina. Polska/Ukraina.

5. Grób Nieznanego Żołnierza – odwiedzenie miejsc pamięci. Rozmowa na temat zbiorowych mogił ofiar wojny na Ukrainie.

TRADYCJA

(zadania należy dobrać do szczebla edukacji przedszkole, edukacja wczesnoszkolna, klasy IV-VIII lub zrealizować inne zadanie wg własnego pomysłu)

1. Dlaczego warto pielęgnować tradycję? – wspomnienie z dzieciństwa. Historia do przeczytania uczniom, rozmowa na temat tradycji w domach, wspólnego spędzania czasu – pokoleniowość.

Moja przygoda z tradycją zaczęła się już w dzieciństwie. Odkąd sięgam pamięcią, tradycja i tradycyjne rękodzieła były obecne w moim domu, gdyż wychowałam się w rodzinie, gdzie Babcia (Kazimiera Wnukowska) i Mama (Barbara Rutkowska), będąc twórczyniami ludowymi, wykonywały pisanki wielkanocne metodą batikową. Jako dziecko bardzo lubiłam i nadal lubię ten niezwykle okres przygotowywania pisanek, który sprzyja wspólnym rozmowom, wspólnemu spędzaniu czasu, kiedy w domu unosi się charakterystyczny zapach pszczelego wosku.

Babcia zawsze wtedy opowiada różne historie związane ze zwyczajami, które zna z czasów swojego dzieciństwa lub młodości oraz te zapamiętane z opowieści swojej mamy. Dzięki temu nasza rodzina z zainteresowaniem gromadzi się wokół jednego stołu, poznając żywą historię i kulturę. Babcia nauczyła mnie także wykonywać ozdoby choinkowe ze słomy, uwzględniając rolę kreatywności w czasach, gdy nie było możliwości kupienia gotowych ozdób.

Dzięki wspólnym rozmowom, poznawaniu dawnych zwyczajów opowiadanych z wielkim zapałem oraz praktycznej nauce rękodzieła przekazywanej z pokolenia na pokolenie zyskałam coś unikalnego, coś czego nie da się kupić. Czas, który jako rodzina spędziliśmy razem na wykonywaniu ozdób, jest bezcenny i na zawsze pozostanie w mojej pamięci. Jest to ogromna wartość, której nie każdy miał możliwość doświadczyć, dlatego tak bardzo trzeba o nią dbać i rozpowszechniać. Babcia zawsze podkreśla znaczenie ocalenia tradycji od zapomnienia i przekazania jej kolejnym pokoleniom. To właśnie postawa mojej Babci i Jej pasja zainspirowała mnie do rozpoczęcia działań mających na celu propagowanie twórczości ludowej.

2. „Ida święta, nie o sms -ie, lecz o kartce pamiętaj” – własnoręczne wykonanie kartki.

Cel: powrót do tradycyjnej formy przesyłania życzeń, doskonalenie umiejętności redagowania ich treści, utrwalenie adresu zamieszkania, rozbudzanie kreatywności.

- Wysłanie przez uczniów własnoręcznie zrobionych kartek świątecznych drogą pocztową do swojego domu rodzinnego.
- Wysłanie kartek z życzeniami od społeczności szkolnej do instytucji – zaprzyjaźnione szkoły/przedszkola, szkoły biorące udział w projekcie, biblioteka, przychodnia, GOPS, MOPR, DPS, Dom Dziecka, Urząd Gminy, Urząd Miasta itp. Opatrzony hasłem „100% Wartości – Tradycja” .

3. Koncert Koled i pastorałek – zaproszenie skierowane do szkół z terenu gminy Zagnańsk do udziału we wspólnym koncercie świątecznym pt. „100 % Tradycji - Szkoła z kołędą na ustach”.
(Można zrealizować w swoich placówkach).

4. Tradycyjna polska kołęda „A wczora z wieczora” – poznanie i wspólne zaśpiewanie tradycyjnej polskiej kołędy.

1. A wczora z wieczora,
A wczora z wieczora,
Z niebieskiego dwora,
Z niebieskiego dwora

2. Przyszła nam nowina,
Przyszła nam nowina:
Panna rodzi Syna,
Panna rodzi Syna

3. Boga prawdziwego,
Boga prawdziwego,
Nieogarnionego,
Nieogarnionego

4. Za wyrokiem Boskim,
Za wyrokiem Boskim,
W Betlejem żydowskim,
W Betlejem żydowskim.

5. Pastuszkowie mali,
Pastuszkowie mali
W polu wtenczas spali,
W polu wtenczas spali,

6. Gdy anioł z północy,
Gdy anioł z północy
Światłość z nieba toczy,
Światłość z nieba toczy,

7. Chwałę oznajmując,
Chwałę oznajmując,
Szopę pokazując,
Szopę pokazując,

8. Gdzie Panna z Dzieciątkiem,
Gdzie Panna z Dzieciątkiem,
Z wołem i oślątkiem,
Z wołem i oślątkiem.

5. Wykonanie palm wielkanocnych, pisanek we współpracy z Kołami Gospodyń Wiejskich, lokalnymi działaczami, zespołami ludowymi itp.

ZDROWIE

(zadania należy dobrać do szczebla edukacji przedszkole, edukacja wczesnoszkolna, klasy IV-VIII lub zrealizować inne zadanie wg własnego pomysłu)

Zdrowie to:

DOBRE SAMOPOCZUCIE PSYCHICZNE

ZDROWE ODŻYWIANIE

SPORT

Zdrowie psychiczne oznacza nie tylko brak chorób psychicznych, ale także poczucie własnej wartości i umiejętności czerpania radości z życia.

1. Wpływ pandemii Covid-19 na zdrowie psychiczne – rozmowa na temat samopoczucia jakie towarzyszyło uczniom w tym czasie izolacji, zdalnego nauczania. (brak ruchu, osamotnienie, trudności z dostępem do Internetu, brak sprzętu komputerowego, stan chorobowy swój oraz bliskich, wątpliwości związane ze szczepieniem). Plakat tematyczny.

2. Zdrowe śniadanie – wspólne klasowe przygotowanie śniadania, zwrócenie uwagi na konieczność spożywania warzyw i owoców.

3. „Bał w Jarzynowie” – zorganizowanie zabawy oraz stworzenie sytuacji do spożywania, spróbowania warzyw i owoców.

4. Olimpiada sportowa – zorganizowanie międzyprzedszkolnych/międzyszkolnych/szkolnych zawodów sportowych.

5. 100% ćwiczących” – zmobilizowanie klasy do uczestniczenia w lekcjach w-f. Klasa, która będzie miała największą frekwencję osób ćwiczących w danym miesiącu na zajęciach w-f otrzyma **tytuł KLASY SPORTOWEJ**.

WOLNOŚĆ – ODPOWIEDZIALNOŚĆ

(zadania należy dobrać do szczebla edukacji przedszkole, edukacja wczesnoszkolna, klasy IV-VIII lub zrealizować inne zadanie wg własnego pomysłu)

1. „Wolność równa się odpowiedzialność”- – przeprowadzenie lekcji wychowawczej. Ukazanie młodemu człowiekowi, że problematyka wolności należy do najważniejszych zarówno w nauce, jak i w całokształcie egzystencji człowieka jako istoty rozumnej. Wolność to słowo, które znaczy dla każdego człowieka zupełnie coś innego i wywołuje różne skojarzenia, ale jedno jest pewne – wolność, to dla nas jedna z najważniejszych wartości w życiu. Tylko ten, kto jest wolny, może być naprawdę szczęśliwy. Musimy jednak pamiętać, że wolność daje nam możliwość wyboru, za który stajemy się odpowiedzialni. W Deklaracji Praw Człowieka i Obywatela z 1789 roku zapisano, że „wolność polega na czynieniu tego wszystkiego, co nie szkodzi drugiemu”. Historia naszego Narodu, Narodów Europy i świata jest najlepszą ilustracją problematyki wolności.

2. „Smak wolności doceni ten, kto zaznał jej braku” – ograniczenie wolności w czasie pandemii Covid-19, utrata zdrowia i życia w wyniku pandemii, utrata wolności oraz dóbr materialnych

mieszkańców Ukrainy w wyniku wojny, utrata wolności Polaków (zabory), brak wolności osobistej (np. kara więzienia), brak wolności wyboru (ktoś decyduje za mnie).

3. „Wolność Tomku w swoim domku” „Paweł i Gaweł” – rozmowa na temat tego, czy u siebie w domu lub w miejscu będącym moją własnością mogę robić, co chcę, nie licząc się z nikim i z niczym.

Każdy człowiek ma prawo do wolności. Powinien znać swoje prawa. Należy jednak pamiętać, że oprócz praw są także obowiązki – odpowiedzialność.

4. „Piosenka o prawach dziecka” Mała Orkiestra Dni Naszych (YouTube)

Mam prawo żyć /a
Mam prawo być sobą /d
Czuć się bezpiecznie, wolną być osobą. /G/C/E7
Mam prawo kochać i kochanym być /a/ d
Nie można mnie krzywdzić, poniżać i bić. / G/C/E7

Mogę się śmiać
Może się dziać pięknie
Pragnę być zdrowy, rosnać w swoim tempie.
Mam prawo wybrać sam przyjaciół swych
Nie można mnie zmuszać do uczynków złych.

Ref. Dziecka prawa poważna sprawa /a/d/G/C/E7

Dziecka prawa to nie zabawa /a/d/G/C/E7

Mam prawo śnić
Mam prawo być inny
Mogę być słabszy lecz nie czuć się winny.
Mam prawo śpiewać głośno kiedy chcę
Mam prawo płakać cicho, gdy mi źle.

Ref. Dziecka prawa poważna sprawa /a/d/G/C/E7   x 2

Dziecka prawa to nie zabawa /a/d/G/C/E7

KREATYWNOŚĆ

(zadania należy dobrać do szczebla edukacji przedszkole, edukacja wczesnoszkolna, klasy IV-VIII lub zrealizować inne zadanie wg własnego pomysłu)

1. Organizacja pierwszego dnia wiosny przez Samorząd Uczniowski – dzień bez plecaka (przynosimy książki w czym się da).

2. 100 % ŚWIATA W KOLORACH – przez pięć dni wszyscy uczniowie i nauczyciele zakładają ubrania w określonym kolorze: biały, czerwony, zielony, różowy/żółty, niebieski. Do każdego z kolorów należy przyporządkować wierszyk, piosenkę, zagadkę, kolorową ortografię, tabliczkę mnożenia itp. Ostatniego dnia – niebieskiego następuje podsumowanie tygodnia np. na sali gimnastycznej z piosenką finałową „Chodź, pomaluj mój świat na żółto i na niebiesko” .

Piosenki w aplikacji YouTube: „Biały”, „Czerwony”, „Niebieski”

3. Konkurs ekologiczny „Zabawka z niczego – drugie życie odpadów” – konkurs ekologiczny.

4. Wartościowa wymiana – nie trzeba kupować, żeby mieć nową rzecz – wszyscy uczniowie w obrębie swojej klasy przynoszą z domu swoją niewielką, symboliczną zabawkę/rzecz, którą chcą przeznaczyć na wymianę z kolegą lub koleżanką w klasie. Wszystkie przedmioty nauczyciel chowa do pudła/worka i następuje losowanie. Każdy uczeń zabiera do domu „nowa zabawkę/rzecz”.

ODWAGA

(zadania należy dobrać do szczebla edukacji przedszkole, edukacja wczesnoszkolna, klasy IV-VIII lub zrealizować inne zadanie wg własnego pomysłu)

1. Czym jest odwaga, a czym jest brawura? - przeprowadzenie lekcji wychowawczej. Dyskutujemy o zasadniczej różnicy między odwagą a tchórzostwem.

Odwaga, jako wartość moralna, jest to podejmowanie trudnych, ale ważnych decyzji oraz przeciwstawianie się złu. Nie są nią: brawura i bohaterstwo.

Odwaga wyraża się w:

1. podejmowaniu nowych wyzwań (z uwzględnieniem konsekwencji),
2. akceptacji zmian,
3. prezentowaniu i obronie własnych poglądów i ideałów,
4. obronie słabszych,
5. przyznaniu się do winy,
6. mówieniu trudnej, ale koniecznej prawdy,
7. przyznaniu się przed sobą do swych problemów, pokonywaniu lęku i słabości,
8. sprzeciwie wobec zła, walce z nim.

2. „Dbam o swoje dobro” - warsztaty z zakresu asertywności (spotkanie z psychologiem)

3. „Wynalazki z błędu” – co zostało wynalezione przez przypadek? - odważnie próbować nowych rzeczy ze świadomością, że może się nie udać.

4. Zaproszenie przedstawicieli wybranych zawodów np. strażaków – przybliżenie informacji o pracy trudnej, odpowiedzialnej oraz wymagającej dużej odwagi.

5. „Piosenka o honorze i odwadze” Mała Orkiestra Dni Naszych (YouTube)

Do błędu się przyznać, za niego przeprosić
Honor i odwagę w swoim sercu nosić
Tchórz tylko kłamie, ciągle, bo się boi
Mądrym dzieciom kłamstwo nigdy nie przystoi.

**Ref. Honor i odwaga w życiu pomaga.
Honor i odwaga w życiu pomaga.
Warto być przy tym zawsze przyzwoitym.
Warto być przy tym zawsze przyzwoitym.**

Ty silny jesteś bo znasz swe słabości
Prawo masz się mylić, mieć wątpliwości

Odwaga to pewność, a nie wywyższanie
Stanąć przed światem, bronić własne zdanie.

Ref. Honor i odwaga w życiu pomaga.
Honor i odwaga w życiu pomaga.
Warto być przy tym zawsze przyzwoitym.
Warto być przy tym zawsze przyzwoitym.

Odwaga jest wtedy, gdy umiesz odmówić
Gdy ktoś cię do złego próbuje namówić.
Honor i odwaga są jak powietrze
Bez nich jesteś tylko jak piórko na wietrze.

Ref. Honor i odwaga w życiu pomaga.
Honor i odwaga w życiu pomaga.
Warto być przy tym zawsze przyzwoitym.
Warto być przy tym zawsze przyzwoitym.

Do błędu się przyznać, za niego przeprosić
Honor i odwagę w swoim sercu nosić
Tchórz tylko kłamie, ciągle, bo się boi
Mądrym dzieciom kłamstwo nigdy nie przystoi.

Ref. Honor i odwaga w życiu pomaga.
Honor i odwaga w życiu pomaga. x 2
Warto być przy tym zawsze przyzwoitym.
Warto być przy tym zawsze przyzwoitym.

RODZINA

(zadania należy dobrać do szczebla edukacji przedszkole, edukacja wczesnoszkolna, klasy IV-VIII
lub zrealizować inne zadanie wg własnego pomysłu)

1. „Polska – Ukraina wszędzie ważna jest rodzina” - otoczenie szczególną uwagą rodzin
ukraińskich w Twojej szkole – według własnego pomysłu.

**2. 100% Rodzina – wzmocnienie więzi, relacji rodzinnych poprzez wspólne spędzenie czasu w
niżej wymienionej formie:**

- **„Popołudnie z bajką”** – zaproszenie rodziców przedszkolaków/edukacji wczesnoszkolnej do
wspólnego zaprezentowania z dzieckiem wiersza Juliana Tuwima, Jana Brzechwy, Jerzego Ludwika
Kerna, Marii Konopnickiej.

- **Rajd rowerowy** - wycieczka klasowa

- **Spływ kajakowy** – wycieczka klasowa

- **Ognisko klasowe** – impreza klasowa

- Dzień Matki/Dzień Rodziny – organizacja przedstawienia dla rodziców przez uczniów klas 8.
Ostatnia szansa na usłyszenie w podstawówce wierszyka wyrecytowanego przez „duże dziecko” dla mamy/taty. Bezcenne!

WIARA WE WŁASNE MOŻLIWOŚCI

(zadania należy dobrać do szczebla edukacji przedszkole, edukacja wczesnoszkolna, klasy IV-VIII lub zrealizować inne zadanie wg własnego pomysłu)

1. „Mam talent – 100% wiary w siebie” – zorganizowanie Dnia Dziecka pod taki hasłem. Zaprezentowanie przez dzieci piosenek, wierszy, gry na instrumentach, sztuczek magicznych itp.

2. Podsumowanie projektu – zebranie wykonanych działań i krótka prezentacja (apel szkolny, przedstawienie dla rodziców itp.) tego, co wartościowego udało Wam się zrobić z dziećmi w Waszej szkole.

POWODZENIA!!!